**ПВНЗ «МІЖНАРОДНИЙ ЕКОНОМІКО-ГУМАНІТАРНИЙ**

**УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ АКАДЕМІКА СТЕПАНА ДЕМ'ЯНЧУКА»**

**ПЕДАГОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ**

**КАФЕДРА ПСИХОЛОГІЇ**

# РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

## ОК 25 ПСИХОЛОГІЯ ОСОБИСТОСТІ З ПРАКТИКУМОМ

для студентів

**Освітньої програми:** Психологія

**Рівня вищої освіти:** першого (бакалаврського)

**освітня кваліфікація:** бакалавр психології

**за спеціальністю:** С4 Психологія

**галузь знань:** С Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини

**Рівне – 2026**

Робоча програма «Психологія особистості з практикумом» для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

ОП « Психологія »

спеціальність С4 Психологія,

галузь знань С Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини.

Розробник: Оксана МОРОЗ, кандидат психологічних наук, доцент кафедри психології.

Робочу програму затверджено на засіданні кафедри психології. Протокол від «27» серпня 2026 р. № 1

Завідувач кафедри _____ Юлія МИХАЛЬЧУК

Гарант освітньо-професійної програми «Психологія»

_____Оксана МОРОЗ

Схвалено навчально-методичною комісією педагогічного факультету. Протокол від «28» серпня 2026 р. № 1

Голова навчально-методичної комісії _____Інна СОЙКО

© Оксана МОРОЗ, 2026

© ПВНЗ «Міжнародний економіко-гуманітарний університет імені академіка Степана Дем'янчука», 2026

## 1. Опис навчальної дисципліни

<table>
<tr><td rowspan="2">Найменування показників</td><td rowspan="2">Рівень вищої освіти, Галузь знань, спеціальність</td><td colspan="2">Характеристика навчальної дисципліни</td></tr>
<tr><td>денна форма навчання</td><td>заочна форма навчання</td></tr>
<tr><td rowspan="16">Кількість кредитів відповідних ECTS – 4 / 4<br><br>Загальна кількість годин (денна/заочна форми навчання) – 120/120</td><td rowspan="16">Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)<br><br>Галузь знань: 05 Соціальні та поведінкові науки<br><br>Спеціальність: 053 Психологія</td><td colspan="2">Професійно- орієнтована компонента</td></tr>
<tr><td colspan="2">Рік підготовки:</td></tr>
<tr><td>3-й</td><td>3-й</td></tr>
<tr><td colspan="2">Семестр</td></tr>
<tr><td>5-й</td><td>5-й</td></tr>
<tr><td colspan="2">Лекції</td></tr>
<tr><td>год. 20</td><td>год. 10</td></tr>
<tr><td colspan="2">Практичні, семінарські</td></tr>
<tr><td>год. 10</td><td>год. 6</td></tr>
<tr><td colspan="2">Лабораторні</td></tr>
<tr><td>год. 10</td><td>год. 4</td></tr>
<tr><td colspan="2">Самостійна робота</td></tr>
<tr><td>год. 80</td><td>год. 100</td></tr>
<tr><td colspan="2">Індивідуальні завдання</td></tr>
<tr><td colspan="2">Вид контролю:</td></tr>
<tr><td colspan="2">5-й семестр - іспит</td></tr>
</table>

**Основною метою курсу є:** сприяти активному запровадженню новітніх теоретичних та експериментальних знань з юридичної психології у практичну навчально-наукову діяльність; сформувати практичні вміння і навики, достатні для виконання професійної діяльності, що передбачає ознайомлення із сучасними теоретичними та експериментальними концепціями та теоріями практичної психології; забезпечити оволодіння основами знань психології, розуміння проблематики з точки зору дослідження її головних компонентів; сприяти самопізнанню, саморозвитку для становлення особистості.

**Основні завдання курсу:**

- дати студентам ґрунтовні й систематичні знання;
- сформувати практичні вміння і навики, достатні для виконання професійної діяльності, що передбачає ознайомлення із сучасними теоретичними та експериментальними концепціями та теоріями практичної психології;
- забезпечити оволодіння основами знань психології, розуміння проблематики з точки зору дослідження її головних компонентів;
- сприяти самопізнанню, саморозвитку для становлення особистості студентів.

**Студенти мають бути здатними володіти такими основними компетенціями:**

**- у професійній діяльності:**

- ✦ застосовувати знання сучасної психологічної науки стосовно вивчення та дослідження; - усі психологічні поняття і терміни, що вживаються у курсі ;
- ✦ методи науково-психологічного дослідження діяльності;
- ✦ механізми діяльності;
- ✦ індивідуально-психологічні ознаки особистості;
- ✦ вікову динаміку розвитку особистості.

**- у науково-дослідній діяльності:**

- ✦ добирати діагностичний матеріал відповідно до мети психологічного дослідження.;
- ✦ використовувати експериментальні методи дослідження продуктів діяльності;
- ✦ аналізувати сучасні психологічні концепції та теорії, виходячи з доцільності використання їх у практичній навчально-науковій діяльності.

Під час лекційних та практичних занять, індивідуальної навчальнодослідницької та самостійної роботи студенти, майбутні психологи, **набувають таких програмних компетентностей**: **ЗК (загальні компетентності), ФК (фахові компетентності).**

**ЗК (загальні компетентності):**

ЗК2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК3. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК8. Навички міжособистісної взаємодії,

ЗК11. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

**ФК (фахові компетентності):**

СК1. Здатність оперувати категоріально-понятійним апаратом психології

СК2. Здатність до ретроспективного аналізу вітчизняного та зарубіжного досвіду розуміння природи виникнення, функціонування та розвитку психічних явищ.

СК3. Здатність до розуміння природи поведінки, діяльності та вчинків.

СК4. Здатність самостійно збирати та критично опрацьовувати, аналізувати та узагальнювати психологічну інформацію з різних джерел **Результати навчання за дисципліною**

Опанувавши дисципліну «Психологія особистості з практикумом», студенти повинні мати такі **програмні результати навчання:**

ПР1. Аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи їх розв’язання

ПР9. Пропонувати власні способи вирішення психологічних задач і проблем у процесі професійної діяльності, приймати та аргументувати власні рішення щодо їх розв’язання

ПР13. Взаємодіяти, вступати у комунікацію, бути зрозумілим, толерантно ставитися до осіб, що мають інші культуральні чи гендерно-вікові відмінності.

ПР17. Демонструвати соціально відповідальну та свідому поведінку, слідувати гуманістичним та демократичним цінностям у професійній та громадській діяльності.

## 3. Програма навчальної дисципліни

**1. ПСИХОЛОГІЧНІ ЧИННИКИ ПРОЦЕСУ ФОРМУВАННЯ ОСОБИСТОСТІ.** Земний шлях особистості як сукупність життєвих процесів. Простір, час та енергія особистості. Людське життя у різних вимірах. Гармонія і дисгармонія особистості. Вибір особистістю свого життєвого шляху та його корекція.

**Література:** основна (2-5,8); додаткова (1, 2); інтернет ресурси.

**2. ОСОБИСТІСТЬ У ВИМІРАХ ПСИХОЛОГІЧНОЇ НАУКИ.** Особистість у психоаналізі, трансперсональній психології, біхевіоризмі. Особистість у когнітивній та гуманістичній психології. Людина як багатосистемне явище. Концепція психоенергетичної цілісності особистості

**Література**: основна (1-4, 9); додаткова (1- 3); інтернет ресурси.

**3. ПСИХІЧНА СТІЙКІСТЬ ОСОБИСТОСТІ. САМОУПРАВЛІННЯ І САМОРЕГУЛЮВАННЯ ОСОБИСТОСТІ.** Розуміння самоуправління і саморегулювання особистості. Процес самоуправління і саморегулювання. Саморегулювання настрою.

**Література:** основна (1,3,8, 6,); додаткова (1, 2); інтернет ресурси.

**4. КРИЗИ ОСОБИСТОСТІ В СУЧАСНОМУ СУСПІЛЬСТВІ.** Розуміння криз особистості у психології. Типи криз особистості. Ставлення до кризи та її подолання. Підходи і теорії розвитку особистості. Гармонійний і дисгармонійний розвиток особистості. Формування змісту особистості

Література: основна (1. 2, 3, 4, 7); додаткова (3, 4); інтернет ресурси.

**5. ФОРМУВАННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОЇ ОСОБИСТОСТІ В СУЧАСНОМУ СУСПІЛЬСТВІ.** Розуміння поняття «конкурентоспроможна особистість». Етапи розвитку конкурентоспроможної особистості. Психологічні основи розвитку інтегральних характеристик конкурентоспроможної особистості.

**Література:** основна (1-3,9); додаткова (4); інтернет ресурси.

## 4. Структура навчальної дисципліни

| Назви змістових модулів і тем | Кількість годин | | | | | | | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| | Денна форма | | | | | | Заочна форма | | | | | |
| | усього | у тому числі | | | | | усього | у тому числі | | | | |
| | | л | п | лаб | інд | с.р. | | л | п | лаб | інд | с.р. |
| 1 | 2 | 3 | 4 | 5 | 6 | 7 | 8 | 9 | 10 | 11 | 12 | 13 |
| **Змістовий модуль 1.** | | | | | | | | | | | | |

| | | | | | | | | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| 1. Психологічні чинники процесу формування особистості. | 23 | 4 | 2 | 2 | | 15 | 23 | 2 | 1 | | | 20 |
| 2. Особистість у вимірах психологічної науки. | 23 | 4 | 2 | 2 | | 15 | 24 | 2 | 1 | 1 | | 20 |
| 3. Психічна стійкість особистості. | 23 | 4 | 2 | 2 | | 15 | 24 | 2 | 1 | 1 | | 20 |
| Самоуправління і саморегулюванн я особистості. | | | | | | | | | | | | |
| 4. Кризи особистості в сучасному суспільстві. | 23 | 4 | 2 | 2 | | 15 | 24 | 2 | 1 | 1 | | 20 |
| 5. Формування конкурентоспром ожної особистості в сучасному суспільстві. | 28 | 4 | 2 | 2 | | 20 | 25 | 2 | 2 | 1 | | 20 |
| **Усього годин** | **120** | **20** | **10** | **10** | | **80** | **120** | 10 | 6 | 4 | | **100** |

## 5. Теми практичних занять

| № з/п | Назва теми | Кількість годин д/з форми навчанн я |
|---|---|---|
| 1 | Психологічні чинники процесу формування особистості. | 2/1 |
| 2 | Особистість у вимірах психологічної науки. | 2/1 |
| 3 | Психічна стійкість особистості. Самоуправління і саморегулювання особистості. | 2/1 |
| 4 | Кризи особистості в сучасному суспільстві. | 2/1 |
| 5 | Формування конкурентоспроможної особистості в сучасному суспільстві. | 2/2 |

| | | |
|---|---|---|
| **Усьо го** | | **10/6** |

**5.1. Теми лабораторних занять**

| № з/п | Назва теми | Кількість годин д/з форми навчан ня |
|---|---|---|
| 1 | Психологічні чинники процесу формування особистості. | 2/- |
| 2 | Особистість у вимірах психологічної науки. | 2/1 |
| 3 | Психічна стійкість особистості. Самоуправління і саморегулювання особистості. | 2/1 |
| 4 | Кризи особистості в сучасному суспільстві. | 2/1 |
| 5 | Формування конкурентоспроможної особистості в сучасному суспільстві. | 2/1 |
| **Усьо го** | | **10/4** |

## 6. Самостійна робота

| № з/п | Назва теми | Кількіст ь годин д/з форми навчан ня |
|---|---|---|
| 1 | Психологічні чинники процесу формування особистості. | 15/20 |
| 2 | Особистість у вимірах психологічної науки. | 15/20 |
| 3 | Психічна стійкість особистості. Самоуправління і саморегулювання особистості. | 15/20 |
| 4 | Кризи особистості в сучасному суспільстві. | 15/20 |
| 5 | Формування конкурентоспроможної особистості в сучасному суспільстві. | 20/20 |
| **Усьо го** | | **80/100** |

**Завдання для опрацювання тем дисципліни**

| Назва теми | Зміст завдання | Форми контролю | Літератур а | Кількість балі в |
|---|---|---|---|---|
| | | | | |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| 1. Психологічні чинники процесу формування особистості. | Вивчення лекційного матеріалу, виконання практичних занять, огляд та аналіз наукових публікацій | Експрес опитування, відгук на фахову публікацію за даною темою, тести, | основна (2-5,8); додаткова (1, 2); інтернет ресурси. | 12 |
| | з даної тематики в періодичних виданнях та фахових інтернет- джерелах. | формування тезаріусу з теми, реферат на тему «Концепції психології» | | |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| 2. Особистість у вимірах психологічної науки | Вивчення лекційного матеріалу, виконання практичних занять, огляд та аналіз наукових публікацій з даної тематики в періодичних виданнях та фахових інтернет-джерелах. | Експрес опитування, відгук на фахову публікацію за даною темою, тести, презентація на тему «Психологічні особливості соціальних груп» | основна (1-4, 9); додаткова (1- 3); інтернет ресурси. | 12 |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| 3. Психічна стійкість особистості. Самоуправлінн я і саморегулюва нння особистості | Вивчення лекційного матеріалу, виконання практичних занять, огляд та аналіз наукових публікацій з даної тематики в періодичних виданнях та фахових інтернет- джерелах. | Експрес опитування, відгук на фахову публікацію за даною темою, тести, ессе на фільм «Психологія натовпу» 2013 р. | основна (1,3,8,6,); додаткова (1, 2); інтернет ресурси. | 12 |
| 4. Кризи особистості в сучасному суспільстві | Вивчення лекційного матеріалу, виконання практичних занять, огляд та аналіз наукових публікацій з даної тематики в періодичних виданнях та фахових інтернетджерелах. | Експрес опитування, відгук на фахову публікацію за даною темою, тести, опрацювати методики САН | основна (1. 2,3,4,7); додаткова (3, 4); інтернет ресурси. | 12 |
| 5. Формування конкурентоспро можної особистості в сучасному суспільстві. | Вивчення лекційного матеріалу, виконання практичних занять, огляд та аналіз наукових публікацій з даної тематики в періодичних виданнях та фахових інтернетджерелах. | Експрес опитування, відгук на фахову публікацію за даною темою, тести, презентація за даною темою. | основна (1-3,9); додаткова (4); інтернет ресурси. | 12 |

## 7. Індивідуальні завдання

Індивідуально-дослідницьке завдання у межах самостійної роботи спрямовані на формування і розвиток професійної рефлексії і практичних умінь у контексті аналізу актуального рівня і визначення можливостей власного розвитку професіоналізму.

**Індивідуально-дослідницьке завдання:**

Підготуйте авторську програму з елементами тренінгу «Формування конкурентоспроможної особистості в сучасному суспільстві».

**Методи навчання і прийоми навчання**

*І. Організація, самоорганізація та здійснення навчальнопізнавальної діяльності*

- за джерелом передання і сприймання навчальної інформації: словесні (розповідь, бесіда, лекція, пояснення, інструктаж) і практичні (вправи, алгоритмізація, практична робота);

- за ступенем самостійності мислення студентів: репродуктивні і творчі методи;

- за логікою передання і сприймання навчальної інформації: індуктивні (узагальнення), дедуктивні(конкретизація), аналітичні, синтетичні – навчальний аналіз, синтез, установлення причинно-наслідкових зв'язків;

- за ступенем керівництва навчальною роботою студентів:

самостійна робота студентів, робота з книгою.

*ІІ. Стимулювання та мотивація навчально-пізнавальної діяльності*

Дидактичні (ділові, ситуативно-рольові та ін.) ігри, навчальні дискусії, інтерактивні методи навчання

*ІІІ. Контроль і самоконтроль, аналіз та оцінювання результатів навчання*

Індивідуальне і фронтальне опитування, письмові контрольні роботи

## 8. Методи контролю

1. Поточне тестування.
2. Перевірка завдань самостійної роботи.
3. Перевірка індивідуальної роботи.
4. Поточний контроль.
5. Семестрова форма контролю.

## Питання до іспиту

1. Психологічні чинники процесу формування особистості.
2. Земний шлях особистості як сукупність життєвих процесів.
3. Простір, час та енергія особистості.
4. Людське життя у різних вимірах.
5. Гармонія і дисгармонія особистості.
6. Вибір особистістю свого життєвого шляху та його корекція.
7. Особистість у вимірах психологічної науки.
8. Особистість у психоаналізі,
9. Особистість у трансперсональній психології,

10. Особистість у біхевіоризмі.
11. Особистість у когнітивній та гуманістичній психології.
12. Людина як багатосистемне явище.
13. Концепція психоенергетичної цілісності особистості
14. Психічна стійкість особистості.
15. Самоуправління і саморегулювання особистості.
16. Розуміння самоуправління і саморегулювання особистості.
17. Процес самоуправління і саморегулювання.
18. Саморегулювання настрою
19. Кризи особистості в сучасному суспільстві.
20. Розуміння криз особистості у психології.
21. Типи криз особистості.
22. Ставлення до кризи та її подолання.
23. Підходи і теорії розвитку особистості.
24. Гармонійний і дисгармонійний розвиток особистості.
25. Формування змісту особистості
26. Формування конкурентоспроможної особистості в сучасному суспільстві.
27. Розуміння поняття «конкурентоспроможна особистість».
28. Етапи розвитку конкурентоспроможної особистості.
29. Психологічні основи розвитку інтегральних характеристик конкурентоспроможної особистості
30. Психічна стійкість особистості

## 10. Розподіл балів, які отримують студенти

**Приклад для іспиту**

| Поточне тестування, самостійна та індивідуальна робота | іспит | Сума |
|---|---|---|
| Змістовий модуль №1 | | |

| | | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|
| Т1 | Т2 | Т3 | Т4 | Т5 | 40 | 100 |
| 12 | 12 | 12 | 12 | 12 | | |

Т1, Т2, – теми змістових модулів.

**Шкала оцінювання: національна та ECTS**

| Сума балів за всі | ОцінкаECTS | Оцінка за національною шкалою | |
|---|---|---|---|
| види навчальної діяльності | | для екзамену, курсового проекту (роботи), практики | для заліку |
| 90 – 100 | A | відмінно | зараховано |
| 82-89 | B | добре | |
| 74-81 | C | | |
| 64-73 | D | задовільно | |
| 60-63 | E | | |
| 35-59 | FX | незадовільно з можливістю повторного складання | не зараховано з можливістю повторного складання |
| 0-34 | F | незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни | не зараховано з обов’язковим повторним вивченням дисципліни |

## 11. Методичне забезпечення

1. Підручники, методичні рекомендації.
2. Мультимедійні засоби.

## 12. Рекомендована література

**12.1. Основна література**

1. Варій М.Й. Загальна психологія. – 2-ге вид., випр. і доп. – К.: Центр учбової літератури, 2007.

2. Максименко С. Д., Соловієнко В. О. Загальна психологія: Навч. посібник. – К., 2000.

3. Максименко С.Д.Загальна психологія. 2-ге вид. – Вінниця: Нова Книга, 2004.

4. Москалець В.П. Психологія особистості. Київ.: Центр учбової літератури, 2013.

5. М'ясоїд П. А. Загальна психологія: Навч. посібник. – 3-е вид., К.: Вища школа, 2004.

6. Трофімов Ю.Л., Рибалка В.В., Гончарук П.А. та ін.; Психологія: Підручник за ред.Ю. Л. Трофімова. – К., 2000.

7. Пашукова Т. І., Допіра А. І., Дьяконов Г.В. Практикум із загальної психології / За ред. Т. І. Пашукової. – К., 2000.

8. Корольчук М.С., Крайнюк В.М., Марченко В.М. Психологія : схеми, опорні конспекти, методики: Навч. посібнк К.: Ельга, Ніка – Центр, 2005.

9. Винославська О.В., Бреусенко – Кузнєцов О.А, Зливков В.Л. та інші. Психологія : Навч. посібник. К.: фірма «ІНКОС», 2005.

10. Дрозденко К.С. Загальна психологія в таблицях і схемах. Навч. посбник. Київ.: 2004.

11. Дубравська Д.М. Основи психології: Навч. посібник. Львів: Світ, 2001.

12. Русинка І.І. Психологія : Навч. посібник К.: Знання, 2007.

13. Савчин М.В. Загальна психологія. Частина 1. Нвч. пос. Дрогобич. 2009.- 372 с.

14. Бенеш Г. Психологія: dtv-Atlas: Довідник: переклад з німецької. –К.: Знання-Прес, 2007. – 510 с.

**12.2 .Додаткова літратура**

1. Орбан-Лембрик Л. Е. Психологія професійної комунікації : навч. посіб. / Л. Е. Орбан-Лембрик. – Чернівці : Книги - ХХІ, 2010. – 528 с.
2. Татенко В. О. Психологія лідерства / В. О. Татенко. – К. : НДЕІ, 2003. – 130 с.
3. Татенко В. Соціальна психологія впливу : монографія. К. : Міленіум, 2008. 216 с.

### 12.3. Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського - http://www.nbuv.gov.ua
2. Електронна бібліотека НПН України - http://lib.iitta.gov.ua
3. Актуальні проблеми психології http://appsychology.org.ua/index.php/ua/dlia-avtoriv
4. Актуальні питання сучасної психології - http://library.sspu.sumy.ua/wpcontent/uploads/2018/04/Aktualny_pitanny a_suc.psihologii
5. Інститут психології імені Г. С. Костюка НАПН Українихttp://psychology-naes-ua.institute/
6. Українська бібліотека - http://ualib.com.ua/
7. Психологія-http://psyh.kiev.ua
8. Соціальні науки-http:// social-science.com.ua/